

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos postt. sor egyszer 10 kr, minden köv. vetkezéskor 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 181.

Súlyos gondok.

Arad, augusztus 13.

(—) Az utolsó napok eszései, orkánai és jégverései sokat röntottak e gazdasági év viszonyain. Mikor már majdnem mindent földel alá hoztunk, az utolsó percben leptek meg az elemi csapások, mintha csak figyelmeztetni akartak volna, hogy a gyarló ember sohase bizakodjék el.

Napról-napra változnak a kilátások. A tegnapi még rózsaszínű volt, a ma sötétebb színben mutat mindent. Már az utolsó hivatalos kimutatás is figyelmeztetett, hogy vérmes reményeinket nyesegezzük meg. Erre jött az elemi csapások vastaga: itt az orkányszerű zivatar, ott a tojás nagyságu jég. A mi a korábbi apróbb bajokat kiállotta, az a legujabb viharoknak keresztben vagy összehordva esett ádozatul. A károk nagy része olyan, hogy nem is reparálható. Mert a biztosítás intézménye még mindig nem vitva ki nálunk a megérdemelt népszerűséget s a konzervatív és új vívmányok iránt kevésbé fogékony magyar természet miatt éppen azon körökben nem tudott még kellőleg elterjedni, ahol a szűk anyagi viszonyok közt élő közép- és paraszt birtokos kritikus pillanatban különben is leginkább segélyre szorul. Mikor azután a «sors» meglátogatja, a szegény ember csak jajveszkel, de az előrelátó gondoskodást ritkán számítja érényei közé. Amit pedig ily országosabb jellegű veszedelemnél a társadalom segélyül kiad és az állam a közadókból leír, vagy elodáz, annak fele is elég volna arra, hogy a kötelező biztosítás

kiadásait fődözze. Ipari téren be tudtuk hozni a baleset és betegség ellen való kötelező biztosítást. Miért késik az állam ez elv megvalósításával gazdasági téren? Mert ott az egyén, itt meg a vagyon a biztosítás tárgya, de az észszerűség, az elv ugyanaz, a következetesség tehát az első lépés után diktálja a másodikat.

Es e kötelezettség kiterjesztendő az állatokra is. Mert a gazdasági év az állattenyésztés terén még mostohább viszonyokat teremtetett, mint a termelés terén. Eddig, ha a gabonás lehangolt, megvigasztalt az istálló. Mikor az egyik forrás vékonyan eresztett, a másikkól bővebben merithettünk. Most minden forrásunk csak szivárog. Az állatbetegségek évről-évre szaporodnak, akár a szőlő veszedelmei. A sertésveszt eddig nem ösmertük; most meg az pusztítja állományunkat oly mértékben, hogy a létszám felére csökkent. Ma is negyedfélezer község áll e miatt zár alatt, a forgalmi korlátozás pedig behálózta csaknem az egész országot. Eszakon a szarvasmarhák tüdővése, egyebütt a sertésveszt, a száj és körömfájás, orobáncz stb. hol az állomány megtizedelésével, hol a forgalmi korlátozások árscökkenésével állandó és tetemes károsodásnak teszi ki gazdáinkat.

Ily viszonyok között pessimismus nélkül mondhatjuk, hogy e gazdasági év, ha nem is épen a sovány, de minden esetre a nehezebb évek közé tartozik, s hátralevő része, amely rendszeren több kiadást igényel, a megélhetési viszonyok miatt minden körben sok fejtörést okoz. Annyival inkább, mert nemzeti ünnepeink sok

költségbe kerül, s a Budapestre felhordott pénz nem oly vér, mely az ország szívéen keresztül, ennek minden vidékén jótékony és tápláló körforgást teszen, hanem olyan, amely a testtől mesterségesen elvonatik, s amelynek nyomát gyöngülés, csenevészés, senyvedés jelzi. A vidéki üzletek és piacok viszonyaiban már is érezhető a bekövetkehető nagyobb bajok előzele.

Es amikor az általános nehézségek leküzdésére vállvetett egyetértésre volna szükség, az ellenzéki pártoskodás csak tovább fujja a régi nótát, s a rossz gabonaárak miatt a kormányt okolja. Magában talán örül is, hogy ily hatásos kortesfegyvert nyert a kormány és a ki egyezés ellen. Mert a nóta úgy szól, hogy a búzánk azért olcsó, mert a közös vámsorompókon megvámoljuk az idegen gabonát. Tehát amekkorra a vám, akkora a hazai terménynél az árscökkenés.

Hátha önálló vámterületünk volna? Akkor vámmentesen bocsátanánk be az idegen terményt? Vagy a mi külön vámnak nem ugyanaz volna hatása a belföldi árakra, ami a közös vámnak? Az árviszonyokat a nemzetközi piacok szabályozzák, nem a közös vám. — Ennek semmi hatása, amióta a könnyű és olcsó közlekedés elenyésztette a szállítási nehézségeket. De, ha az ellenzéken ezt elősmernék, akkor kénytelenek volnának szegre akasztani a kortesfegyvereket.

Más intézkedésekre van nekünk szükségünk, amelyek részben államiak, részben társadalmiak. Rendeznünk kell hitelviszonyainkat az egész vonalon, mezőgazdasági

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Vergődés.

Irta: Bede László.

I.

A kávéházban szürke világ volt. A füstfelhőkön nem törhetett át a két utcai ablak felől begyekező napvilág. Beljebb viszont örökké szomorú sárgás lánggal a gáz égett. Mindamellett az ablakok táján a nagy kerek asztal körül bizonyos órákban ugyanazok az arczok voltak láthatók. A város félig kiszolgált talmi-arany fiatalaságából egynéhány. Ők adták meg a kávéház jellegét a szép jövővel induló, de a jelenben megálapodott, folyton véletlen szerencsét váró fél ifjak, fél öregek. Hiatal előtt itt reggeliztek, délfelé leszaladtak egy konyakra; ebéd után gyorsan siertek vissza feketekávézni, a hivatal lezárásával pedig uszonnázni jöttek, néhány szivart elszivtak s ha esős idő járt, el se mozdultak, a mit lehetett, itt vacsoráztak és úgy mentek aztán színházba, bálba avagy valamelyik mulatságba. De ismét itt találkoztak éjjel felé és csak a mikor két óra után a kávéházat irgalmatlanul becsukták, bandukoltak legényes szobájukat keresni hazafelé, tele füsttel, életunt szürke hangulattal.

Mert Gábor Józseffel egy irányba laktunk, együtt végzők ez utat. Nem szoktunk beszélgetni. A házakat se nézzük, melyek mögött

ismerős boldog emberek pihennek és a szép asszonyok és a viruló leányok. Csak megyünk vala lassudan, a mi sivar világunk gondolataival bibelődve, a napnak mindig egyforma benyomásaiban keresvén mindhiába újakat.

Egy könnyű tavaszi estén azonban az én kapunál megállott Gábor József.

— Ne menj még be — szólott — ma neked el kell beszélnem, hogy tovább így nem szenvedhetem az életet.

Szokatlan volt az ő panaszos hangja. En osodáikozva néztem reá.

— Hogyan? — ezt gondoltam — Gábor József nekem szomorúságáról akar beszélni? Különös dolog, hisz mindnyájan egyformán éreztük a felhőket, melyek lelkünkre nehezdednek, eloszlatni nem tudjuk, lassanként belefáradunk, megszokjuk, mert hiába küzdenénk; ennyi az egész... Jó éjt Gábor József, hagyj ezt, menjünk most aludni.

Hajnalodik is mindjárt. Az én hazám a szegény negyedben a feleki-ut mentén vala. Itt a domboldalról már osöndesen aláereszkedni indulnak a falusi emberek; ki fával, ki zöldséggel, míg a nagy kaszárnya egy-egy ablaka megvilágosodik s ott távol szereteteik felé gondolva bamba legények ábrándoznak.

— Nem, Géza — kapaszkodott ismét a a szoba Gábor József — így ez az élet már nekem nem kell. Mi a gondom most? A kávéházi kontó és más kontó. Csak azért vagyok, hogy hitelbe élhessek és elfogyott az erőm, a kedvem; szabadulni nem tudok. De

kitépen magam közületek a könnyelműségből és megadásból, akarom és én megyek más uton...

Igy. Ez a filozófia, a melylyel évek óta bajlódunk. Sohajtozhatik miatta az ember. Másképpen nem lesz még sem. Reggel ismét jó lesz a kávé és a szivar, érdekesek lesznek az újságok, fárasztó a hivatal és kerülendő az okvetlen szükségesnél több munka.

— Jó éjt, Gábor József!

— Jó éjszakát, Géza.

Valamennyire mégis meghatott ez a beszéd. Míg szűk szobámban a lámpát igazítottam, a Gábor hangja a közlemben maradt. Elmult idők emlékei között keresgéltem, hogy valahol fölfedezzek más hangot, mely emezt elűzze. De csak árnyékok szállottak körülöttem, nagy libegő árnyékok, arról beszélték, hogy boldog, a ki nem küzd, de megnyugszik.

II.

Másnap reggel Gábor József valóban nem jött a kávéházba. Az utca tulsó felén ment a szélén, a fal mellett. Nem is szivarozott. Mintha energikus volna a járása s e tavaszi reggelen, úgy látszott az élet derűjét keresni. Világos pontok ragyogának valóban a fák fölött a napsugaras levegőben s ott jártak, kísérvé az ő utjában. A főtér körül sétálgatott, mint teljesen megálapodott emberek, a kik ilyenkor reggel az egész napra való munka felől gondolkodnak és miként a kis hivatalnokok, a kik reggelenként itt járva köszön-

és ipari téren egyaránt, s a szorgalom és takarékoság okozása mellett szakitanunk kell az ósdi, egyoldalú gazdálkodással, de annál több gondot kell fordítanunk a szakoktatásra, a belterjesebb gazdálkodásra.

A kormány ez irányban fárad és dolgozik, s rossz szolgálatot tesznek az ügynek azok, akik a társadalmat jól felfogott kötelességeitől elterelik oly hitegetések és frázisok által, amelyekkel legfőleg a kortespolitika tömhet ki hangzatos agrár-programmokat, de maga az ország sohase érhet célra.

A czár utazása épp olyan élénken foglalkoztatja a német sajtót, mint a francziát és az előbbi úgy találja, hogy a franczia sovinizmus az egész utolsó évtized alatt nem öltött olyan hatalmas mérveket, mint arra a kilátásra, hogy II. Miklóst Franciaország vendégeként üdvözölheti. Bismarck szóosóve a „Hamburger Nachrichten“ rá akar ijeszteni a czárra és figyelmezteti, hogy ne menjen Párisba, mert ott könnyen eshetnék anarkista merényletnek áldozatul. A „Times“ biztosra veszi a czár francziországi utazását de figyelmezteti a francziákat, hogy ne kövessenek el politikai oktalanságokat ebből az alkalomból és különösen ne felejtsek el, hogy rájuk csak Ausztria-Magyarország, Németország, meg Anglia után kerül a sor. Ha pedig csupa tulhajtott lelkesedésből Oroszország iránt nevétségessé tennék magukat tulzott udvarlás által, ez csak a presztizsüknek ártana, de nem változtatna semmit sem a politikai konstellációkon. Mert bármint mondanak is s bármint képzeljenek, II. Miklós látogatása nem egyéb pusztán udvariassági tényről, amelyből messzebb menő következtetéseket csak a politikai rövidlátás vonhat le.

Izgató papocskák. Gulácsy Dezső, Bereg vármegye felvidéki választókerületének országgyűlési képviselője, tegnap tartotta beszámoló beszédét Kiszaludon nagyszámú és nagyobbára intelligens választóközönség előtt.

Gulácsy beszámolójában megemlékezett a jelen országgyűlés lefolyt idejéről, annak összes alkotásairól; kijelentette, hogy büszke rá, hogy ezen alkotásokban részt vehetett s hogy annak a pártnak, a mely ezen alkotásokat keresztülvitte, tagja lehet. Kiemelte, hogy a hozott törvények jósága azok végrehajtásától függ és e részben, főleg

nek a főispánnak, polgármesternek, és pénzügyigazgatónak.

Hát a jó derék Gábor József helyére, a fehér márványasztalon egy keresztet rajzoltunk.

En azonban gyakran láttam. Egy boldogtalan kis famíliához szegődött volt, mely régebbi időben szerepet játszott, de elszegényedett és visszavonult nagy nyomorúsággal a mi negyedünkbe, a hol ocsóbb a házbér és az ember úgy elrejtőzködhetik a fény elől, mintha nem is élné. A feleki-ut felé sétálgattak. József elől haladt Malvinnal. Törpe alakja a magas karcsú leány mellett elveszett, de kiált fáradt arczának szomorú vonásai úgy illettek a leány bus szeméihez, hogy elszorult a szívem. Két sorsverte lény találkozott vala e tavaszi ragyogásban, szenvedések belső láza kiket elsorvasztott és lelkükre szürke felhő borít. A két öreg ment mögöttük hallgatag. Olykor őket nézték és az asszony lemondással szólott az urához:

— Hát ez a vége?

Hangjában benntrezgett régenmult idők gyönyörűséges álma. Mikor az első közt jártak volt az uri világban s Malvin még kis baba volt. Akkor szemelgették a kissé idősebb fiukat, a mágnás Heiwelékét, meg a mesésen előkelő famíliák sápadt gyermekeit és találgatták:

— Ez lesz a Malvinka férje, ez...

Majd persze, ha a gyermekek megnőnek, képviselők, tán miniszterek, vagy hét megyére szóló urak lesznek.

sz egyházpolitikai törvények végrehajtásánál, nagy tapintatra lesz szükség, hogy minden jogos érdek kielégítést nyerjen; végül rámutatott arra, hogy a felvidék népének nyomora folytán szívén fektűt azt enyhíteni, erre minden alkalmat felhasználja és igen sokszor sikeresen.

A beszámolót a közönség nagy figyelemmel hallgatta és osztatlan tetszésben részesítette, utána pedig a jelen voltak Gulácsynak a jelöltséget felajánlották, a ki ezt el is fogadta. Gulácsy után felszólt Hofia Novits László g. kath. esperes, a szabadelvűpárt egyik kipróbált tagja. E felett és nyilván azért is, hogy a néppárti izgatások a kerületben kudarcot vallottak, három jelen volt fiatal stéber pap: Ildiczky, Kassay és Melles felboszankodtak és a magukkal hozott oszöseléssel nagy lármát csináltak. Az intermezzo rövid ideig tartott, mert az intelligens elemek közbeléptek és a három papot hűvekkel együtt eltávolították.

— A néppárt, mint már jeleztük, most Erdélyben is megkezdte akcióját s legelőször is a Székelyföldön fog népgyűléseket tartani. A székely nép támogatására kevés kilátása lehet a pártnak, de Erdély egyes román vidékein, az oláh papok inkább a néppárt törekvéseit támogatják, mint a liberális vagy függetlenségi pártot.

Milyen a görög hadsereg?

Arad, augusztus 13.

A krétai események már akkora erővel lépnek fel, hogy a nyári közvélemény nem diplomáciai alkatelemeinek érdeklődését is leköti. Az emberek kezdenek abba belezokni, hogy a gondolkodásra érdemes, ha nem külügyi politikus is az ember, Görögországot legyen-e Kréta, vagy maradjon meg török fennhatóság alatt?

A görögök valami nagy rokonszenvet nem tudnak ébreszteni, mert a régi nagy művelt nép utódai ma épenséggel nem a műveltség képviselői és harcosai. Ideálistusból támogatást a görögök az európai nemzeteknél nem igen várhatnak, a maguk ereje pedig nagyon is fogyatékos, hogy az igazokat megvédjék.

A hadserégük csak a papiroson erő. A valóságban mentől kevesebb van az erőből. Rossz a szervezet és a rossz szervezetet csak fokozza az állam szegénysége. A katonák nem tartanak gyakorlatokat, mert takarékoskodni kell a puszkaporról. A tavalyi szolgálatra be-

Es mert a sors rosszra fordult, hát most a kávéházból kijött egy füstös kabátu, kopott lelkű öreg fiatal ember és a leányuk mellé áll. Es kedveskedni kell ennek, hogy magukhoz szoktassák, el ne riasszák.

Malvin pedig befogózkodik már a karjába s úgy haladnak a feleki rétek mellett. A bokrok közül énekes madarak dala száll erre-felé harsány vigassággal.

— Szeretsz? — kérdezi fáradtan a fiu.

— Imádlak! — szól a leány a régi ábrándok csillámaival szálló édes hangon.

Mondom, hiába vagyok a szivemben ősz, hiába a szürke felhő az érzésekre nehezedeve, ha künn tavasz van, mely délibábot sejtet és ragyogó szivárványt rajzol a képzelet egén.

Egy napon aztán templomba mentek. Mi szó nélkül ittuk ki fekete kávékat, félbehagytuk a politikai szecznákról és színházi titkokról való beszélgetéseinket és mentünk megnézni az esküvőt. A szegény leány pajtásnői közül, kik már mind rég óta boldog asszonyok ott volt egy-kettő, szentimentálisan nézve a szertartást, a menyasszony fehér fátyolát és a csekély násznépet. Ugy jöttek ki ők ketten a templomból, mintha bűnösök volnának. Malvin is és Gábor József is a régi pajtások elől félre fordítva az arczukat.

S alig is volt meg az esküvő, már a hitelenek kitérték a végrehajtást. Mind újra átélhette Gábor József az ifjúkori könnyelműségeket. Egyes bírósági végzések juttatták az eszébe. Váltak, a melyekről rég megfeledkezett és régi-régi számlák, csodálatosan feléb-

hívott ujonczok eddig még ötször nem löttek ozélba puszkapor hián. Ez különben a tiszték jó részét egy csöppet sem bántja, mert az érdeklődésüket a politika köti le. Görögországban a hadsereg tényleges szolgálatban álló tisztjei is tagjai a parlamentnek. 207 képviselő közül 30 katonatiszt.

A legénység kiképzésében és vezetésében a tisztikar egyébként is gyámoltalan sőt tehetetlen. Nagyon sok az elaggott tiszt nemcsak a magasabb rangosztályokban, hanem a legalsó fokon is. 86 éves ezredek és 62 éves őrvagyok fölös számmal vannak, de hadnagy is sok van ősz fűrtű, rogyadozó térdű.

Kevesen vannak, a kik a reform szükségét érzik. A kevesek közt van első sorban a hadügyminiszter Szmolenc ezredes, kit a trónörökös, Konstantin spártai herceg támogatna, ha az ő igyekezete is hajótörést nem szenvedne a közvélemény hangos részének felzudulásán, mely azonnal az egyéni jogok megnyirbálását látja a legártatlanabb reformban is. Minden úgy van jól, a hogy van, tartják a görög hadsereg többi parancsnokai és csöppet sem bántódnak azon, hogy a katonáknak ismétlődő fegyverök nincs.

Még nyomorúságosabb Görögország hadi ereje a tengeren. Három páncélos hajója van, rajtuk 98 ágyu. A mi hajója ezen felül van, legfőlegb a hadi szállításra nézve bir fontossággal. Torpedója 12 van, de azok is a modern technika által tulhaladottak. Mikor Levidis tengerészeti miniszter javaslatot tett a szükséges újításokra, kapott — mosolyokat. Mert Görögországban most is derült még az ég mint a régi Hellasban. A mosolyokból telik, csak a pénz fogyott el teljesen.

Arad egészségügye.

— Kivonat Arad szab. kir. város főorvosának 1896. évi július havi egészségügyi jelentéséből. —

A hőmérő legmagasbb állása C°+32.8 július hó 30-ikán delután volt legalantabb állása C°-10.7 július hó 1-sején éjjel jegyeztetett. A légsúly mérő állása 764.7 mm. legmagasabb és 755.1 mm. legalantabb pont között ingadozott. Az időjárás nyárias, meleg, a hó első felében inkább száraz, azontul több esőzéssel, zivatarokkal s hevesebb széláramlásokkal. Esett 10 nap, csepegés kétszer, égháboru támadt négyszer, kevés jéggel 18-án. A csapadék magassága 109 mm. — Uralgó szélirány volt a nyugati. Vihar volt július hó 27-én este.

redők, az hitte, hogy már elavultuk s ime hogy meglevenednek, mintha százfejtű sárkányok lennének. Oh, a virágos meleg otthon de átváltozik siralmas tömlöcözés, ha Gábor József hazamenve, az asszonyt kétségbeesetten találja ez irások között. De mégis nyugalmasnak látszott.

III.

A mi életünk a kávéháiban tovább halad, mind eddig. Legfeljebb reformok felől gonkozunk. Hogy milyen jó volna, ha kitalálnának valamely párnázott kávéházi székeket, hogy azokban el lehessen rejtőzködni, olyan ágyfélék, vagy tlopamlagot, a minek elől rostélyzata legyen: ezt az ember lehuzhassa, s ha álmos olykor bő ebéd után, vagy késő este, itt aludhassék a kávéház megszokott zsongásában és az idegeket eltompító füstös levegőjében. A szivart ilyenkor, mikor valaki elaludt, a pinczér a kezéből kivége, félretegye, hogy bajtól ne kelljen félni és a rácszatra kívül táblát akasszon, ezzel a felharral: Csend keretik! Itt alusznak!

Ilyen reform azonban nem létesülhetett. A mi változás történt, csak annyi volt, hogy a haladó világ és fejlődő város igényeihez mérten, meghosszabbították a kávéház idejét, tudniillik egész éjjel nyitva tartották. „Elvesztett a kulcs“. Ha pedig egy kávéháznak kulcsa elvesz, ott örökké van lakó. Ejjel-nappal égett a sárgás láng és terjeszkedett a szűk szellőztetők felé a csipős fekete por, meg a füst. A billiárd esztalonon tul kártyaszobákat

A közegészségi állapot a csecsemők között lábra kapott heveny bélihurut folytán igen hanyatlott s ez volt oka a legtöbb halálozásnak, mely az előző havhoz képest 18 esettel emelkedett. Az új szülöttek száma a városi halálozást csak 9 esettel haladta meg. — Tulnyomó számban jelentkeztek a hurutos-lobos gümőkóros gyomor s bélbajos betegségek s ezeken kívül a felnőttek között a nyári hányás-zelés néhányszor mutatkozott. A fertőző kórfarmák közül a difteritiz 6 új esettel merült föl s azok közül 4 egy családra szorított, hol a szülői gondatlanság s petroleummal kuruzsolás mellett egy gyermek elhalt s ennek felvételekor lett a többi fertőzött beteg felfedezve. A vörheny járvány szünőben volt s 7 új esettel volt bejelentve. Halálozást nem okozott. Egyéb fertőző kórfarmák, két gyermekágyi lázon kívül, nem fordult elő.

Trachoma betegek: maradvány június végén 16, azóta szaporodás 9, apadás 5, kezelés alatt maradt július végén 20. — Ezek közül a kórházban van 12, idegen 8. Elhunyt összesen 119 egyén, ezek közül 56 fi, 63 nőnemű, idegen 8, városi illetőségű 111.

A városi lakosságból elhalt a belvárosban 35, Erzsébetvárosban 33, Sarkadon 9, Újtelepen 9, Gájban 10, Ségában 4, Polturában 1, tanyaikon 1, a közkórházban 9 beteg. Főhalál-okok: veszületett gyengeség és alkati hiba 12, rángás 5, tüdővész és aszkór 18, hörgőtűdő mellhártyalob 9, agybaj 6, szivbaj 5, difteritiz 4, rak 6, gyermekágyi láz 2, májlob 2, bélihurut 31, veselőh 4, végelgyengülés 7. Baleset 3, öngyilkosság 1, halva született 10. — Az összes elhaltak közül orvosoltatott 10. — A városi halálozás évi aránya e hóban — a polgárság népességéhez képest — 300 pro mille.

Korra nézve elhalt a városi lakosságból 1 évig 52, 2—5 évig 9, 6—10 évig 4, 11—20 évig 2, 21—30 évig 7, 31—40 évig 5, 41—50 évig 10, 51—60 évig 6, 61—70 évig 3, 71—80 évig 10, 80 év felett 3. Elve született az anyakönyvi kivonatok szerint 120, (9 el több, mint júniusban), ezek közül 68 fi, 52 nőnemű, törvénytelen pedig 19. A városi új szülöttek évi aránya e hóban — a polgári népességhez képest — 320 pro mille. Házassút 35 pár. Orvosrendőri hullaszemle tartatott 7 esetben, orvosrendőri boncolás egyszer, orvosrendőrileg pedig vizsgáltatott 114 letartóztatott egyén. A dajkált kisedek létszáma volt július hó végén 180.

IDŐJÁRÁS.

Légnemés: reggel 7 órakor 761.1 milliméter, délután 2 órakor 761.0 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 16.1, délután 2 órakor C° + 23.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 4. délután 2 órakor DN. 4. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután félborult, csapadék az utóbbi 24 órában: 2 milliméter éghabboruval.

nyitottak. Innen némelykor csiklandós veszőkedések, egyszer-egyszer pedig verekedés lármája hallatszott. Most a rendőrség jött; egy kasszát lefogalt, rengeteg jegyzőkönyvekkel vizsgálatot indított, a mikor kiestt, hogy a tanácsos ur is benne van: erre abbahagyták. Ma egy kereskedő vidéki földbirtokosokkal játszott, a kik tulajdonképpen fővárosi hamis kártyások voltak s csak álrühába öltözködtek, mindenből kifosztották a kereskedőt, a ki szegény most osódba jut. A kávéház tulajdonosa kezdi elveszteni az ép eszét, néha ok nélkül számoltatja a fizetőpinczért, egyes vendéget maga szólit meg, hogy ne csináljanak nagy adósságot, mert Gyula, a pinczér ez állását vessiti. Kaszirnőnek utjabban egy gyönyörű kokottot szerződtek, a ki tegnap még a színházi karban volt, most boldog boldogtalan a kassza körül kering és óriási lumpolások esnek.

Igy láthatja mindenki, hogy bár semmi különösebb elő nem fordul, mint a mi valójában akármelyik kávéházban elő szokott fordulni, mégis foglalkoztatni képes ez az ember gondolkodását, a hivatalból megmaradó szabaddidejét, különösen, ha már minden legkisebb dolog is érdekel, a mi itt történik, kezdve attól, hogy a tükör a anyozásán egy centiméternyi csorba esett, vagy hogy az udvar felől a kávéházba még egy új ajtót nyitottak.

Már nem igen mozdultunk el a kávéházból. Semmi sem izgatott már a künn folyó világból más, mint a mit innen az ablakon

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 14. —

Változó felhőzet. — Hűvös. — Helyenként csapadék.

HIREK.

Arad, augusztus 14.

Naplrend:

Augusztus 14. Péntek. Róm. kath. naptár: Euseb. — Protestáns naptár: Euseb. — Görög-keleti naptár (augusztus 2.): Iatván. — A nap kél 4 óra 56 perccor, nyugszik 7 óra 12 perccor. — A hold kél este, nyugszik 9 óra 34 perccor.

Augusztus 16. Alsó Fehér-Kőrös ármentesítő társulat gyűlése Porcajenön délelőtt 9 órakor.

Augusztus 18. Az amerikai szőlőtelep szövetkezet közgyűlése délelőtt a kereskedelmi és iparkamarában.

Augusztus 19. Jegyzőválasztás Borosabeszen.

Szabadságharosi emléktárgyak országos mazzema (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölssey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földsz. in.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. e. 3.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel napont, 12.— déiben (csak pénteken.) Tővis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.03 este, Söborsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnái: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsú-napokon.) Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szege felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyesig: Vegyesvonat 2.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tővisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnep, vasárnap és búcsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. e. 3.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 8.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.48 d. e. Szege dről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 8.08 d. e., 6.34 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

A lóvasuti vállalatot eladták.

— Saját tudósítónktól. —

Lóvasuti vállalatunk úgye hónapok óta képezi már általános érdeklődés és megbeszélés tárgyát. A város fejlődésével s a forgalomnak több utvonala között való megozttásával mindinkább érezhető lesz a vállalat kiszertésége és mind erősebb lett a közönség részéről a kívánczóság, a társulat részéről a törekvés arra, hogy meglevő vonalait tovább terjessze és kifejlessze. Annak idején, a mikor a társaság a fejlesztés módozatait tárgyalta, több czikkelyben foglalkoztunk evvel a törek-

véssel s jeleztük, hogy a tervezett munkálatok keresztülvitele olyan nagy töke befektetést igényelne, hogy a társaság azt csak kölcsön útján fedezhetné, mely esetben azonban az engedélyi idő hátralevő része nagyon is kevés ahhoz, hogy a befektetendő töke az alatt smortizálható legyen.

Megemlékeztünk később arról is, hogy a társaság külföldi tőkepénzesekkel lépett érintkezésbe, a kiknek hajlandó lett volna eladni a vállalatot azzal a kikötéssel, hogy a vevők a lóvasutat gázmotorra, vagy villanyos erőre rendezsék be, s hirt adtunk többször is az alkudozásokról, a melyek tolymán felmerült az a terv, hogy a lóvasut vevői megszerzik a Neumanu testvéreknek villanyos vasut kiépítésére adott engedélyt, valamint a Ganz J. és társaság villanyos világitása engedélyét, s a közuti vasut kiterjesztésével és villamossá alakításával kapcsolatosan a villamosságnak világitási és erőátviteli czelokra való kihasználását is eszközlik.

Az eddig lefolyt tárgyalások eredményeként most módunkban van olvasóinkat arról értesítenünk, hogy a lóvasuti vállalat eladására nézve a felek között a megegyezés létrejött, sőt a végérvényes szerződés is meg van szerkesztve és az — a kellő jóváhagyások fentartásával — tegnap alá is írtott.

A vevő a „Société anonyme d'éclairage du centre” brüsszeli részvénytársaság, ugyanez, a mely tavaly a légszeszgyárat megvásárolta, s a mely társaság a kontinens közel száz városában foglalkozik légszeszgyártással, és légszesz, vagy villanyos közvilágitás szolgáltatásával.

A vevő társaság nevében tegnap írta alá a vételi szerződést Brössler Ignác budapesti vegyészeti mérnök, mint meghatalmazott, az eladók nevében pedig Hász Sándor társulati elnök és Tenneser Lajos igazgató.

Az adásvételi szerződés főbb pontjai a következők: az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság eladja közuti vasuti vállalatát, a téglagyár és tartozékainak kivételével a vevő társaságnak és pedig ingatlanait és tartozékait 55,000 forintért, magát a vállalatot pedig az 1895. deczemberi zárómérleg alapján a szükséges eszközökkel és felszerelésekkel 255,000 forintért, mely összegből — mint ezt már megirtuk — 40,000 forintot még

láhattunk azon a megszokott sárgás fátylon keresztül, melyet a kávéháznak levegője alkotott és mely gondolkozásunkat is úgy befogta, mikéntha velünk szöletett volna. Innen az ablakból néztük vasárnap délenként a misejéről jövő friss leányokat, kik már a mi korunkon kívül estek, apró gyermekek valának, mikor mi udvaroltunk. S jövének a forró báli éjszakák ismerősei ragyogásukkal, a kik egykor beragyogták egy perczre a mi szívtünk világát is; most mind elégedett asszonyok, egyik-másik kis gyermeket vezet a kezén. A temetések is a szemük előtt vonultak el és az esküvők is, meg a fáklásmenetek, ünnepi gyülekezések szintén.

Mi nem mentünk sehova. Körülbelül kikoptunk a bálakból, mulatságokból, szurokból meguntuk a színházat, mert ami imádoztainktól régeu elfordult a közönség s azt mondta, hogy idejüket multák. Minden kimulik vala a divatból, a mi a mieink volt.

Ah, mert évek suhannak évek után odakünn s bár szeretnők magunkkal elhítenni, hogy nem így van, de mi is megváltozunk. Fekete hajunk volt, a mikor e kávéházi asztal mellé ültünk s most ha ugyanabba a tükörbe tekintünk, mely akkor nézett ránk, ugy látjuk, hogy szürke a fejünk, egyik-másiké pedig rettenetes módra kopasz. Az arcunk meg tele van ráncokkal, az életunalomtól szomoruan beszélő irásokkal. A ruháink kopottak. Vaunk, a kik nagyon az ivásnak adták magukat; összegörnyedve ülnek s igen jókat nevetnek, ha sikerül rávenniök közülünk valakit,

hogy néhány pohár pálinkát hozasson nekik. Másik már mankón jön a sok évig elhanyagolt osz miatt, másik idegbajokkal vesződik s csak várjuk, hogy mikor kell őt innen bezsállítani. Csak magalni nem hal meg senki. Miért is? Hisz így az élet már nem egyéb, min a sárga halál és a kávéházi zibongás, a csöndes halotti szolozsma.

IV.

Gábor Józsefet elfeledték rég. Amikor még egész éjjel nem volt nyitva a kávéház és mig éjszaka hazajártunk, olykor eszünkbe jutott utunkban az ő sorsa. Irigyeltük is, sajnáltuk is. Irigyeltük, hogy otthona van és sajnáltuk, mert tudtuk, hogy nagyon szegényül élhet, egy nyugodt perczre nincs, hisz az ő felelőse nagyravagyó, Gábor Józsefet bizonyára nem szereti, a házból pedig folyton viszik a butorokat licitálni, alig hoznak helyükbe másikat, már ismét licitálják. Mióta aztán egész éjjel a kávéházban ülhattunk, ő is eltűnt az emléktünkben.

Egyszer így télen a reggelizési időben csak beállított a kávéházba; leült a régi helyére. Gyűrött fekete ruha volt rajta és a kulapján gyászfátyol. Ő maga azonban, mintha semmit se változott volna; nem öregedett meg.

Leült a helyére, s anélkül, hogy körülnézett volna, szakadozottan beszélni kezdett:

— Ti nem tudjátok — így szólott — sok szenvedésnek már vége van. Oh, kár volt nekem közületek elmenni, hogy a boldogságot

az alkudozások elején tett le foglalól a vevők meghatalmazottja. — A szerződés csak az esetre érvényes, ha azt a lóvasuti részvénytársaság e ozéiból összehívandó közgyűlése, valamint Arad szab. kir. város törvényhatósági közgyűlése is jóváhagyja, és ha az utóbbi egyben az engedélyi időt 55 évre kiterjeszti. — Ez esetben köteles a vevő a vállalatot légszess, vagy villanyos hajtóerőre berendezni. — Az engedélyi idő kiterjesztését, s az átalakítási munkálatok megengedését tartozik a vevő a szerződésnek a lóvasuti társaság közgyűlése részéről való jóváhagyása után 15 nap alatt kérni a várostól. A vállalat kezelését a vevő társaság az átruházásnak a város részéről történt jóváhagyása után 40 napra veszi át, a teljes tulajdont azonban csak a három részletben fizetendő vételárnak teljes törlesztése után szerzi meg. — Vevő társaság a vállalatot teljesen a követelések és tartozások nélkül veszi meg és fentartja magának azt a jogot, hogy tulajdonjogát esetleg egy megalakítandó helybelybeli részvénytársaságra ruháztassa át.

Ezekben adjuk a szerződésnek nevezetesebb pontjait. E hó 30-ára hívja össze a közúti vasut igazgatósága a részvényeseket a n d k i v ü l i k ö z g y ű l é s r e, melynek tárgya az adásvételi szerződés jóváhagyása. Ha a közgyűlés a jóváhagyást megtagadja, a mint a hangulat szerint meg is adja, akkor a városi közgyűlés elé kerül az ügy, a mely hivatalosan a maga részéről adandó jóváhagyás mellett az engedélyi időnek 55 évre leendő kiterjesztés felől is határozni.

Nagy érdeklődéssel várjuk ezt a közgyűlési határozatot a mely hivatalosan közúti vasutunk fejlődésének jövőjéről határozni. Ez a határozat vállalkozó méltányos kívánalmainak szem előtt tartása mellett természetesen legelső sorban a közérdeket kell hogy szolgálja.

— A király útja. A király báró Beck tábornokari tőnök kíséretében szeptember 19-én érkezik Csáktornyára, hogy részt vegyen a salamegyei nagy gyakorlatokon. 18-án érkeznek meg R a i n e r és O t t ó kir. hercegek a tábornokkal és az udvari tisztséggel. A király F e s t e t i c h Jenő gróf kastélyában fog a nagygyakorlatok alatt lakni, e ozéira a kastély harmincz szobáját alakítják most át.

— A csatornázás átvétele. H u g h e s és L a n k a s t e r özég elkészítette a csatorná-

megismerjem, a boldogság csak arra való, hogy keserűbb legyen a szenvedés.

Egy könyvecske lehullott a márványasztalra, arra a helyre, a hova egykor a keresztet rajzoltuk s ha ott lenne még, azt eltörölte volna most.

— Eltemettem szegényt, — folytatta — boldogtalan feleségemet, a ki csak miattam élt. Most én miért éljek? Eszembe jutottatok ti. Együtt lehetünk ismét, ugy-e, mint régen, gondtalanul, napról-napra, éjszakáról-éjszakára a kávéházban boldogan.

Most azonban feltekintett és meglátta maga körül számos alakban a halált; minket, a temetetlenül hagyottakat, kiket beföldelt vala már a kávéház pora és füstje. Leleke, mely a nő mellett más érzésekkel lett gazdag, megborzadt tőlünk, a mi sivár öregségünk, sok betegségünk meggyűlöltette vele ezt a menedékhelyet.

Zavartan dadogott még egy-két szót:

— Vagy ... nem jó ... itt mi? Hát hova menjek, én boldogtalan, hova, hova?

Kitántorgott, mint egy részeg, az emberak utána néztek. A feje aláhanyatlott, az lehetett volna hinni, hogy aluszik. Hazament. A feleségét kereste. De hisz meghalt! Meghalt!

— Irgalmas Isten! — kiáltotta.

És a keresztre esett, melyet képzeletében a padozaton látott.

Az ő temetését nem néztük a kávéház ablakából, mert őt a temető kamarájából vitték pár lépésre a felesége mellé.

zási munkálatokat, a próbákat már hetek óta teszi meg a csöveken, melynek sikeressége folytán a művet a napokban adja át a városnak. Tegnap adta be a tanácsnak folyamodását az iránt, hogy a város küldjön ki egy átvételi bizottságot, mely aztán a művet a tervek szerint megbirálva az átvétel iránt a tanácsnak javaslatot tegyen. Az ügyet a legközelebbi tanács ülés elé terjesztik, a bizottság kiküldése iránti intézkedés megtételére.

— A törvényszék új aljegyzője. A S z a r k a Sándor dr.-nak albiróvá lett kinevezése folytán üresedésbe jött aljegyzői állást tegnap délelőtt foglalta el az aradi kir. törvényszéknél P o p u György aljegyző, ki Déváról lett Aradra helyezve. Az új aljegyző még tegnap délelőtt letette a hivatalos esküt s már a délelőtti ülésekben mint aljegyző fungált.

— Egy gróf mint anyakönyvvezető. A belügyminiszter Aradvármegye közigazgatási bizottságához intézett s ide tegnap leérkezett rendeletével a petrisi anyakönyvvezetői kerületbe helyettesé M a t t u s k a László grófot nevezte ki, a ki különben már hosszabb idő óta működik a petrisi jegyzői irodában.

— Mária Dorottya völgyéről. Egy budapesti udvari fényképész műtermében tegnap ritka és érdekes vendégek jelentek meg. Az orleansi hercegné és bájos menyasszonya, M á r i a D o r o t t y a főhercegnő. Közel két óra hosszat időztek ott a magas vendégek, a kiktől a fényképész negyvennyolcz felvételt vett; utozai és báli toalettekben, együtt és külön-külön. Mária Dorottya főhercegnő az első felvételnél drapszinű utozai öltözetben volt, a második felvételnél gyönyörű kék selyem báli toilettet öltött, a harmadiknál pedig magas fehér atlasz báli ruhában állt a fotografáló gép elé. A két óra alatt, melyet a magas vendégek a műteremben töltöttek, érdekes megjegyzéseket tettek. Így a többek között az orleansi hercegné, a ki németül és francziául beszélgetett, elragadtatással és nagy szimpátiával szólott a magyarokról, és tört magyarsággal ezt a néhány szót mondta:

— Meglátják, nemsokára egészen jól fogok beszélni magyarul.

A felvételek után megtekintették az egész műtermet és nagy elismeréssel nyilatkoztak a királynak, továbbá K l o t i l d főhercegnőnek és S t e f á n i a özvegy trónörökösnek elefántosonra festett arcképeiről. Távozásukkor a magas vendégeket a ház előtt összegyűlt közönség zajosan megéljenzte.

— Fel a kiállításra. Aradmegyében most sorakoznak járásokint az iparosok és földművesek, munkások, hogy csoportosan menjenek a kiállítás megtekintésére. Az aradi járásból már történtek jelentkezések: G l o g o v á c s r ó l 18-a n, S z e n t e l é n y f a l v á r ó l 7-en és M á c s á r ó l 6-an jelentették be felrándulásukat. A csoportokat járásokint egy értelmesebb egyén vezérli, megyénként egyesülve pedig az alispán fogja megjelölni azt, aki az összeség kalauza lesz. Az indulás folyó hó 23-án este lesz a visszatérés pedig 25-én este. A kiállításon az igazgatóság által kiküldött kalauz vezérli a csoportot. Fölhívjuk es uton is azokat, kik a kiállítást kevés költséggel megtekinteni akarják, hogy jelentkezni el ne mulasszák, mert így a felmenetel költségei valamint a fővárosban az ellátás oly potom áron van megszabva, hogy a legszegényebb munkás is részt vehet a felrándulásban. A felrándulók kétféle ellátásban részesülnek: az iparosok részére a vasuti díj a XIV. vonalszakaszban fekvő állomásoktól Budapestig és vissza továbbá két napi ellátással fővárosban 8 frtban, a földművesek, iparossegédek és munkások részére 5 frtban van meg-

szabva. Az iparosok különböző iskolákban lesznek elszállásolva, a földművesek pedig a barakokban. A 8 forintot fizetők kapnak két tál ételt ebédre és vacsorát, az 5 forintot fizetők pedig egy tál ételt ebédre és vacsorát.

— Az új rendőrhadnagy. A szerdai közgyűlés a megüresedett rendőrhadnagyi állásra kihirdetvén a pályázatot, megnyílt a különféle verzióknak korszaka is. Legalább így volt, van és lesz ez a legtöbb állás betöltésénél, minthogy nemosak a pályázók nagy száma, de az illetékes körök véleménynyilvánítása is tápot ad a sokféle találgatásnak. — Az aradi rendőrségnél üresedésbe jött hadnagyi állás pályázatánál ez a körülmény eltűnik annál fogva, mert úgy az illetékes körök véleménye, mint maga az álláshoz megkívántató előfeltételek egy emberben kuiminálnak. A közgyűlés a rendőrhadnagyok tokozatos előléptetésével a méltányosság elve iránt akart kifejezést adni, ha elvéhez továbbra is következetes akar maradni, úgy a megüresedett állásra K o v á t s Antal rendőrségi segéd tisztnek van legtöbb kilátása. Kováts már 1895. év elejétől áll a város szolgálatában, a kapitányi hivatalban segédútsai állását ekkor foglalta el, tehát mikor városunkban a bejelentő hivatal szerveztetett. Ez idő épen elég volt arra, hogy Kováts minden tekintetben praktizist szerezzen magának. A város érdeke kívánja meg, hogy oly egyének álljanak szolgálatban, kik érdekeiket a legjobban, legmegteletelőbben elégitik ki. Kováts segédtsit bir mindazon kvalifikációval és kellékekkel, melyek őt a hadnagyi állásra képessé teszik. Azt hisszük, hogy ily körülmények között az állás betöltésére gondolni valót nem hagy hátra s a szeptemberi közgyűlés csak sankcionálni fogja azt a meggyőződést, mely az illetékes körökben már elejétől fogva megvolt a hadnagyi állásbetöltése iránt.

— Aradiak Budapesten. Az aradi dal-egyesület számszerint ötvenen Z e m p l é n y i Sándor elnök vezetése slatt ma délben utazik Budapestre, hogy részt vegyen az országos dalversenyen. Ez alkalommal 1800 dalos érkezik Budapestre, kik a székes főváros vendégei lesznek. Az ünnepély a kiállítási ünnepélyek csarnokában lesz, melyen összesen 28 egyesület száll versenyre. Az aradiak szombat délután énekelnek.

— Megyei tisztviselők kérelme. Méltányos kérelemmel fordult most Sopronvármegye közönsége a belügyminiszterhez. A vármegyei tisztviselők elhalálása esetén ugyanis az elhalt tisztviselő özvegye, illetve hátramaradottjainak részére kiutalni kért ugynevezett halotti negyedből a kormány a halálkozás napjától a hónap végéig járó fizetés és lakbérilletmény levonását rendeli, miáltal az amugy is mélyen sujtott özvegy a család érzékeny anyagi kárt szenved. Ez iránt intézett most Sopronmegye közönsége a miniszterhez előterjesztést, melyben kéri, hogy a megyei tisztviselőkre amugy is megalázó eddigi szűkeblű gyakorlat mellőzésevel a temesvári pótléku szolgáló halotti negyed sértetlen kiadását a vármegyei tisztviselőknak, illetve ezek özvegyeinek és hátramaradottjainak a jövőre nézve elrendelje. A feliratot pártolás végett megküldötték Aradmegye közönségének is.

— Birósági kinevezések. Az igazságügy-miniszter D u p s o h e k Ignác lippei ügyvédi irnokot a belényesi kir. járásbirósághoz végrehajtóvá nevezte ki, F e r r a y László makoí kir. járásbirósági végrehajtót pedig a Nagyvárad városi királyi járásbirósághoz helyezte át.

— Sertésvész mindenütt. Mindig ijesztőbb lesz az arány, melyet a sertésvész ujabban ölteni kezd. A megyében már apadni kezdett egy időben a pusztítása, de ugylátszik csak azért, hogy aztán annál nagyobb erővel törjön ki. Ujabban — mint levelezőnk értesít — G a l s á n tört ki a véss és napról-napra nagyobb mértékben szedi áldozatait.

— Élet és halál. A főorvosi hivatal egybeállított statisztikája szerint az elmúlt héten Aradon született 36 egyén: 17 fi és 19 nő, arány 0,95; meghalt 21 egyén 10 fi és 11 nő, köztük 1 idegen, arány 21,2.

— Sertésvész Pécskán. Magyar Pécskán kitört a sertésvész és napról napra jobban pusztít a jóságok között. A lakosság nagyon el van keseredve, mert már eddig számos szegény embernek a disznókba fektetett vagyonkaja pusztult így el. O-Pécskán a vész mindaddig hivatalosan konstatálva nincs, mert a lakosság eltitkolja a betegséget, de a hatóság a legerélyesebb nyomozást indította meg a vész kipuhatására.

— Kifogott holttest. Ludchen József kilencz éves fia holttestét tegnap délelőtt a molnárok kifogták a Marosból a Pichler féle tégláégető közelében. A fiu kedden délelőtt pajtásaival fürdeni ment a Marosba s játékos közben nagyon mélyre ment be a vízbe úgy, hogy egy örvény elsodorta. Az also temető halottas kamarájába vitték, honnan ma délután temetik el.

— Megverték, mert nem adta olcsóbban. Dinyét hozott be az aradi vásárra. Fekete Andrásné szül. Kovách Mari s odaállt kocsi-jával ő is a többiek mellé. A gyümölcsköfák, férfiak asszonyok csak kérdezték, hogy mennyire tartja a portékáját, de mindannyi bosszusan távozott, mert túl magas árat kért az asszony. Mikor már többeket felbosszantott ezzel a makacs magatartásával, a köfák szövetezve a többi dinyeáruval neki rohantak az asszonynak és derekasan eldöntötték. Most a bíróságnál keres igazságot az insultus ellen.

— A kis tanulmányos. Tegnap éjjel beállit Budapesten a kerépesi uton levő egyik kávéháza egy idegen ur, leül, peszagot hozat, megissza, kinekéjant rendel, kihörpenti, aztán fölkel és nyugodtan távozni akar, a főpinczér azonban nyugtalanul utját állja.

— Kérem, nem tetszett fisetni!
— Tudom. Nem is fogok fisetni!
A főpinczér erre a gasdát hívja.
Uram! Fizessen azonnal 8 frt 50 krt!
— Nincs kifogásom az ár ellen, de nem fizetek!

A gasda erre rendőrt kiált. A rendőr is kapacitálni akarja.

— Fizessen az ur!
— Azt nem teszem!
— Hát mierr? Nincsen pénze?
— Van énnekem! Nézze! De én még sem fizetek.

— De hát kicsoda az ur?
— Én lengyel nemes vagyok, a ki eljöttem Budapestre, hogy tanulmányozsam a magyarokat. Mindennel meg vagyok elégedve, csupán a rendőrséget nem tanulmányoztam még. S most éppen azért nem fizetek, hogy a rendőrség kesébe kerüljek, hadd lássam, hogy csakugyan olyan csunya népcég-e az, mint a milyennek itt mindenki mondja?

A rendőr arcán ráncosba gyűltek a gondolatok, miközben tekintetében eréll és tapintat villogott. Érezte, hogy ő neki most bölcsőbbnek kell lennie, mint szegény Salamon királynak valaha. Végre kősz volt a határozattal:

— Ugy! Az ur minket akar tanulmányozni? Nohát, azért se kísérom be! A kávé ur pedig keresse a pénzét a bíróságnál!

Azzal nyugodtan elcsátál, pléhtáblás keblében ravasz kárörömet érezvén, hogy meggyusította a kis lengyel tanulmányos csalafinta szándékát s megmentette a rendőrség böcsületét!

— Elfogott zsebtolvaj. Jó fogást csinált tegnap, — mint levelezőnk értesít — a budapesti rendőrség. Egy nótórius zsebtolvajt sikerült nyakoncsipni. Neufeld Farkas 17 éves nagyváradi születésű fodrász, az újvásártéren tegnap zálogszedulákat akart eladni. Egy titkosrendőr igazolásra szólította föl s mivel nem tudta magát igazolni bevitte. A rendőrségnél kitént, hogy a zálogszedulák zsebtolvajlásokból származnak s csak épen tegnap lopta meg Arányi Ferencz hentes segédét a városligetben, a mint az egy padon aludt.

— Szerencsétlenül járt hegymászok. Alig-mulik el hé: az idén, hogy az Alpeseken ezerszeresíttség nem történne. Tegnapelőtt egy Koller nevű tanuló zuhant alá Innsbruck közelében egy oszról és azon meghalt,

most pedig egyszerre három szerencsétlenségnek a híre érkezik. Karinthiában Dörfel közelében a mélységbe zuhant egy Horadik nevű tanító és Schmal berlini orvos-tanár, a kik együtt járták a hegyeket. Mind a kettő halva maradt. Schmal esése mindenfelé nagy részvétet kelt, mert épp a jövő héten akart elutazni Teheranba, ahova a perzsa sah udvari orvosnak hívta meg. A harmadik, a ki szerencsétlenül járt, egy Majoni nevű egyetemi hallgató. Ez Innsbruck közelében nővérel és ennek egy barátójével kiment a hegyek közé. — Mikor visszatérőben voltak, egy helyen omladékony helyre értek, a hol a mélységbe zuhant és szörnyet halt. Nővére halálmegevető bátorsággal utána oszozott, hogy megmentse, de már nem találta életben.

— Elfogott rablóvezér. Ujvidékről írják lapunknak: Egy nagy lókött banda garázdálkodása hosszú ideig rettegésben tartotta a délbácskai ménésbirtokosokat. Szent-Tamás, Verbász, Kula és egyéb községek leggazdagabb birtokosainak lovait meg ökreit hajtották el éjjelenként a hivatalos vendégek, akiknek nyomára a osendőrség a legszorgasab kutatás mellett sem birt ráakadni. Végre hosszas keresés után sikerült az ujvidéki osendőrségnek a banda fejét: Burig János szerémmegyei rovott életű paraszt személyében elfogni. — Burig betörések miatt már többször ült fegyházban és csak nem régebén került haza a munkácsi börtönből. Ismét a törvényszék elé állították, de czinkostársait nem akarja elárulni.

— Az örökség. Békés-Csabáról a következőket írja levelezőnk: Kócs József gyomai gazdaember felosztotta nemrég a vagyonát fia és két leánya között. A fiu keveselte a részét s haragot tartott a sógorával, Tóth Józseffel. Tegnap reggel mialatt Tóth a tanyán szántott, a fiatal Kócs összetűzött vele s revolverével agyonlőtte. Apját, a kit a lövés felriasztott, úgy elverte a gyilkos, hogy tizenkét seb van a fején és arczán. A osendőrség azonnal letartóztarta.

— Arczképek a harisnyakötőben. A szépséges angol missek között, most az a divat hogy többé nem medaillonban, hanem harisnyakötőjük osatjában hordják szívük választottjának arczképet. Drága csipkével díszített selyem harisnyakötő közepén van a szivalaku, gazdagoknál drága kövekkel ékített aranyosat, melybe titkos rugó van elrejtve. Ha megnyomják a rugót, kinyílik a csillogó aranyosív és "ó" vagyis az ő arczképe megjelenik. Honnyoit qui mal y pense!

— Czelt tévesztett golyó. Egy végzetes tévedésnek esett áldozatul f. hó 9-én Vizma lippai járási községben egy becstületes, jóra-való, környékszerzte köztisztelőben álló családapa. Weinberger Jakab ottani szatócs veszekedő természeténél fogva már több ízben összekapott egyik-másik falubeli paraszttal, minek következtében a lakósságnak egy jeientéken része összeesekdött ellen-sége. Folyó hó 8-án az ottani korosmában ismét perpatvarba elegyedett néhány paraszttal, kik — ha idejekorán el nem szökik, — bizonyára jól elverték volna. Igen valószerű, miszerint a vezetett parasztsok egyike volt az, ki Weinbergert bosszúból agyon akarta löni, de golyója egy ártatlan, a faluban egész ismeretlen embert, Weiss Ignác sziklasi kereskedőt találta. Weiss ugyanis a lövés eldurranása előtt néhány percczel érkezett Weinberger lakására, kit azzal akart megbizni, hogy számára szilvát vásároljon. A gyilkos, ki csak Weinbergert vélte a szobában, átlőtt és Weisst találta, aki holtan rogyott össze.

— A vízvezetékli berendezés és csatornázás létesítése fontos körülményt képez most a háztulajdonosok körében, mert annak létesítése tetemes beruházást, költséget igényel. Szolgálatot vélünk tenni, ha felhívjuk az érdekeltek figyelmét a nyílt terünkben foglalt hirdetésre, mely egy oly czéget ajánl, mely már eddig is négy helyen Budapesten, Kolozvárt, Pécsen és Fiumében a legnagyobb melegegedéssel elégitette ki az e tekintetbeni igényeket.

— Adomány. Az „szászrégeni tutaj kereskedőtársulat aradi fiókja" az ardi tanító testületek segélyalapjának emberbaráti czéljaira 17 frt 90 krt adott; e nemeslelkű adományért halás köszönetét nyilváníja Millig József, elnök.

GYÁSZRÓVAT.

† Kohányi Róbertné. Megrendítő haláleset történt a napokban Csabán. Kohányi Róbertnek, az Aradon is jól ismert csabai dohánybeaváltó hivatal főnöknek neje, született Csoltly Janka, hirtelen elhunyt. A derek, életerős asszonynak előzőleg semmi baja nem volt. Ejjel kezdett rosszulról panaszkodni s alig egy óra mulva holtan összerogyott. Halála mindenütt mély részvétet keltett. Béke poraira!

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Nyilvános köszönet. Az aradi dalegyesület augusztus 2-án tartott dalestélyén a következők fizettek felül: Barcza István, Körössy Mihály, Michl József, Horváth József 1—1 frt. Leviczky Tibor, Rác Ferencz, Györgyösy Rudolf, Garay Sándor, Szabó Matyas, Bartos Mihály, G. Lajos, N. N., Vincze Lajos, Kövér Gábor 50—50 krajczár. N. N. 35 kr. A szives adakozóknak ez uton is hálás köszönetet mond az aradi dalegyesület elnöksége.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

* Magyar Szalon augusztusi füzei érdekes változást jelent be: Kálókai Isidor, a jónevű iro, a lap tulajdon jogát magához váltotta s e füzetből kezdve kiadója és Kabós Edével társszerkesztője lett az előkelő folyóiratnak. A Magyar Szalon-nak már ezen a számán erősen meglátszik a kiváló társszerkesztő tollának hatása. A füzet tartalma igen érdekes változatos szebbnél szebb illusztrációk követik benne egymást. Hoz képet és ismertetést az alsóthi jegyespárról, az orosz ujságírókról, Jankó János hagyatékáról stb., szépirodalmi része különösen gazdag érdekes olvasnivalókon. Hónapról-honapra rovata most is szellemes prózában és versekben számol be az aktuális személyekről, melyekhez tömérdek képet közöl. A Magyar Szalon-t olvasó aránál fogva is (egy füzet 85 kr-) melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Az új kiadóhivatal a szigetvári utca 13. száma alatt van, hol a füzetek megrendelhetők.

* Az 1848—49-iki magyar szabadságharoz története czime nagy illusztrált munkából most jelent meg a 64 ik füzet, amelyben Gracza György a tavaszi hadjárat kapcsán igen érdekesen mondja el 1894. márcz. 15-ének megtűnévelését. A füzet képei ezek: Rácz Pál a pozsonyi vértanu. Részlet a komáromi harcokból. Knezits honvédtábornok pisztolya. A trónfosztás kihirdetése. Részlet a debreczeni csatából. A budai honvédsírok. Czecz János tábornok, mint amerikai polgár. A munkácsi vár. A nagyszabású munka most a befejezéshez közeledik, s már csak három fejezet van hátra.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A Pável-Pituk ügy.

— Végtagyalás. —

Négy év után tegnap elevenítették föl újra a nagyváradi törvényszék előtt azokat a sajos és országsszerzte megbeazelés tárgyát képező tündetések, melyeknek éle Pável Mihály nagyváradi gör. kath. püspök ellen irányult. Az általános fölháborodás, melyet Pituk Béla jelenlegi aradi tanító teleplezési keltettek, aki a hazaárulás vádjával illetve a nagyváradi gör. kath. klerus fejét, Nagyváradon olyan utozai tündetésekben nyert kifejezést, mely nagy időre megrontotta az ottani románok és magyarok közötti jó viszonyt. Arra a hirre, hogy Pável az ő egyházmegyében milyen vakmerően folytatja az erőszakos eloláhoitást és dákoromán akziót a gör. katolikus hívek között, a nép 1893. augusztus 9-én „Le a hazaárulóval" kiáltások között bevverte Pável püspöki rezidenciájának ablakait, meg az ismertebb román polgárok ablakait is bezarta.

A tündetésnek az lett a következménye,

hogy úgy Pável Mihály, mint a többi károsult román följelentést tett a nagyváradi kir. ügyességnél, kérve a tüntetők elítélését és körülbelül 15—20,000 frtnyi kárunk megtérítését.

A széles terjedelemben megindított vizsgálat sok időt vett igénybe. A kir. ügyész indítványára végre is vád alá helyeztettek a következők:

Bertsey György ipartestületi elnök, Sas Ede hirlapíró, Fehér Dezső hirlapíró, Rieger József, Borsodi Miklós, Szük István, Papp László, Halász Lajos hirlapíró, Föder Samu, Schneider János, Klein József, Fráter Gyula, Dergitsch Károly, Genoz János, Klein Armin id. Vidosits József, Batori Gyula, Kutasi Lajos, Brittig Jakab, Kalinoczky Dezső, Pál István, Jég Lajos, Dévald Dezső, Szilágyi Lajos, Schlesinger Adolf, Vidosich Gyula hirlapíró, Ekker József, Horváth János, Fehérvári Dezső, Kóra István, Fülöp János, Heiser Ferencz, Toth György, Benedek János, Dobdi Sándor.

A tegnapi végtárgyalásra a nagyszámu vádlottakon kívül 80 panaszos és 60 tanu volt beidézve.

A tárgyalási terem, a hova hallgatókat csak belép-jegygyel engedtek zsúfolásig megtelt. A tárgyalást Millye Gyula elnök vezette. Szavazó bírák voltak Gram Sándor és Csathó Zsigmond, jegyző Hrabal Ottó.

A tárgyalás kezdetén az elnök teljes tárgyilagossággal előadta a tényállást. Mikor Pituk vadjai megjelentek Pável ellen, a püspök napokig tartó hallgatás után csak olyan feleletet adott, mely a közvéleményt nem elégitette ki s ezért támadt az igaztosság és a tüntetés.

Azután kezdtek a panaszosok és károsultak kihallgatását. Laurán Agost kanonok, zemináriumi igazgató, a zeminárium megrongalásáért kért kártérítést, de a tettel senkit sem gyanúsít s a tüntetők megbüntetését sem kéri, mert azok megtévedtek. Ciceronescu a püspök nevében 400 frtn rugó kárt mond be, de föntartja a püspökének intézkedését, hogy a kártérítést elfogadja-e?

Zigre ügyvéd szerint a tüntetés előtt ismeretlen emberek bekocsizták a várost s megjelölték a megrongalendő házakat.

Marosán eláh lelkész vallja, hogy másnap Sas Edét, ismerősét felhívta a gör. kath. fiúiskolába, ahol ez a rombolás fölött legnagyobb fölháborodásának adott kifejezést.

Buna ügyvéd az elnök azon kérdésére, hogy van-e kára, így felelt: „Anyagi káromat föltululja az az erdölési haszon, hogy házam lerombolása óta hitsorsaim a legnagyobb szeretettel vesznek körül.“

Goldis János püspöki helynök házat is megrongáltak s ő pncat tett a rendőség ellen, másnap segítséget kért, mert ablakán a oszcselék beklabálta, hogy: Megállj kutya oláh! — de senkitem küldtek védelmére. A tüntetők megbüntetését ő sem kéri.

A panaszosok káraikat mind kisebb összegben vallják be, mint a vizsgálat során.

Délután a fővádlottakat: Bertsey elnököt és Sast hallgatják ki. Bertsey tagadja, hogy ő kezdeményezte volna a tüntetést, Sas beismeri, hogy mindentűt jelen volt hirlapírói kötelességéből kifolyólag. A nép vállára emelte s kérte, hogy szónokoljon, de ő ezt nem tette, sőt kiabált, hogy oroszszék is. Mandl rendőrbiztos Sas vallomását megerősíti. Fehér Dezső, a „Nagyváradi“ szerkesztője, Halász Lajos, a „Szabadság“ segédszerkesztője elismerik, hogy hirlapírói tisztükhöz képest jelen voltak a tüntetésen, de nem vettek benne részt.

Itélet csak pénteken reggel várható.

TÁVIRATOK.

Bánffy itthon.

Budapest, augusztus 13. (Saj. tud. táv.)
Bánffy Dezső báró miniszterelnök és neje tegnap este 10 óra 15 perczkor Berlinből a ruttkai vonaton érkezett haza. Velük jött Erdély Sándor igazságügy-miniszter is, aki Stubnyán szállt fel a miniszterelnök kocsjára. Erdély miniszter a pénteki minisztertanács után újra család-

jához utazik Stubnyára, ahol hivatalos teendőit szakadatlanul folytatja.

Az őszi ülészak.

Budapest, augusztus 13. (Saj. tud. táv.)
A szeptember 4-én kezdődő őszi ülészak a bünvádi perrendtartással kezdi a tárgyalást s ugyanakkor a főrendek megkezdik a kuriai bíraskodást. A hónap első napjaiban Lukács László betérjeszti a 97-ki budgetet s akkor a kiegyezés állásáról is nyilatkozni fog.

Pálmay Ilka Oroszországban.

Budapest, augusztus 13. (Saját tud. táv.)
Pálmay Ilkát felette előnyös szerződéssel kínálták meg oroszországi körútján. Két hónapi vendégszereplésért a költségek megtérítése mellett h a r m i n o z e z e r forintot ajánlottak fel neki.

A levéltolvaj elfogva.

Budapest, augusztus 13. (Saj. tud. táv.)
A budapesti kereskedelmi banknál elküvetett pénzeslevél tolvaját — mint a fővárosban szélteben beszélük — ma az esteli órákban elfogta Berozy Béla kapitány.

Elfogott betörők.

Budapest, augusztus 13. (Saj. tud. távirata.)
A csendőség tegnap kézrekerítette az állói-ut 9. és vas utca 17. sz. házakban történt bebetörés tetteseit, a betörők Gottfried Károly 28 éves faczer pinózer és ennek öccsö Göttried Béla 20 éves szintén faczer pinózer. Hornád-utca 21. sz. a lakásukon 400 forint értékű ékszert és nagymennyiségű finom fehérneműt talált a rendőség, amely szinten betörésekből származik.

Sztrájk a fővárosban.

Budapest, aug. 13. (Saj. tud. távirata.)
A jutagaryi sztrájk még mindig tart. Sem a munkások, sem a gyár vezetősége nem enged. Többször tárgyalásokba bocsátkoztak már, de nem sikerül megyezniök. A sztrájkolók most úgy akarják megpuhítani az igazgatóságot, hogy fölszólítják a bécsi gyártelep munkásait, hogy szüntessék be ök is a munkát, míg az igazgatóság nem teljesíti a budapesti munkások kívánságait.

Az idegenforgalom.

Budapest, aug. 13. (Saj. tud. távirata.)
A fővárosba tegnap összesen 15252 idegen érkezett a vonatokon. Ebből a keleti pályaudvaron jött 8410, a nyugati 5997, a délin 845. Elutazott a fővárosból összesen 14951 ember. Es pedig a keleti pályaudvaron 7870, a nyugatin 6873, a délin 708.

Az orosz czár Párisban.

Páris aug. 13. (Saját tud. táv.)
Az orosz czár látogatását h o l n a p jelentik be hivatalosan a miniszteri tanácsban.

Bolgár krízis.

Szófia, augusztus 13. (Saj. tud. táv.)
Az itteni oroszbarát pártiak néhány nap óta igen tartzkodó magaviseletet tanúsítanak a fejedellemmel és kormányval szemben, mi azon változás folytán történt, mely a pétervári kabinet intézkedéseiben Tsarikoff, szófiái orosz képviselő jelentései alapján beállott. Ferdinánd fejedelem pétervári tartózkodása alatt állítólag határozott ígéretet tett az Oroszországban élő bolgár tisztieknek Bulgáriába való visszatérhetésre vonatkozólag, mely ígéret beváltásától azonban vonakodik, minek folytán orosz részről bizalmatlanok lettek a fejedelem magatartása-

kak őszinteségében, melyet Oroszország irányában tanusít. A Stoiloff-kormány helyzete kétségkívül igen válságossá vált s a krízist legfeljebb elnapolni lehet, de elkerülni semmi esetre sem.

Merénylet Stambulov sirja ellen.

Szófia, augusztus 13. (Saj. tud. távirata.)
Azon két munkást s egy munkásnőt, kiket Stambulov sirja ellen elküvetett merénylet gyanújának terhe alatt letartóztattak, ma szabadon bocsájtották, miután kiderült, hogy az egész dologban ártatlanok. A hatóságok a legmesszebb menő intézkedéseket tették, hogy a tetteseket kézrekerítsék.

Macedóniai állapotok.

Konstantinápoly, aug. 13. (Saját tud. táv.)
A macedóniai Silos mellett a török csapatok egy görög felkelő bandával ütköztek össze, mely alkalommal több sebesülés s haláleset fordult elő. A posta Argyrokasztor, Monastir és Szaloviki környékén, mely a felkelő bandák garázdálkodásaitól igen sokat szenved 15,000 főnyi katonaságot telepített le, hogy ezáltal esetleges komolyabb összeütközések elejét vegyék.

A meleg.

New-York, auguszt. 13. (Saját tud. táv.)
Ma 36 haláleset fordult elő napszúrás következtében. Az utóbbi napokban összesen 369 ember halt meg a nagy hőség miatt. Az időjárás most már hűvösebb.

REGÉNY CSARNOK.

Az ünneprontó.

[4] Irta: Hankonyi Emma.
(Folytatás.)

III.

Ugy történt mégis minden, ahogy az öreg kívánta.

A fiu eleinte várt, alkudozott, kérte, végül mosgósította a maga érdekében a család asszonyait, a lánytestvéreket és az ánygait, akik egytől-egyig a Milo pártján állottak. Mind hiába. Az öreg hajlatlan maradt, mint a köszál.

— Mit prézmitáltak nekem, — fakadt ki ellentük, ha megunta a sok női rimánkodást. Tudom én mit csinálók. A gyerekek engedelmeskednie kell, és engedelmeskedni fog. Lektüldöm az erdőbe, ott nem lesz alkalma llaszontalanságokra. Dolgozzék oda lenn. Ha megokosodik, megházasítom. Nyitok fióküzletet Zágrábban, vagy Szisszéken, vagy mit tudom még most hol, azok között: a hagymafalók között. Oda szántam öket. Így akarom és másként nem szabad lenni.

Az asszonyok tudták már misoda ez az akarat. Azon se sirással, se fufanggal nem lehet kifogni. Abbahagyták az egészet. Sehílóhoz fordultak, hogy őt szelidítik meg az ajának. Nagyon könnyen itt se nem ment a dolog. De a kényeztetés megtörte végre. Olyan hajlós lett, mint a gyerek. Beleegyezett mindenféle föltételbe. Mikor meg lettette az egyenruháját, szófogadóan leutazott Szlavóniába, hogy a vén charsának valóságos diadala volt vele.

Kellemetlen, borongós őszi időben utazott le. A grgadiscai állomásnál kocsi várt rá. Oldala, szalmaülékes parasztszekér, s spañkós kecsissal s senki más. Három óráig kocsiztak erdők, két-három nyomorult falun át, míg szürkületben beérték Lestyicóra, s lakásuk udvarára. Szegényes parasztházacska volt ez a szállás. Volt benne két pizi szoba, meg egy konyha. A nagyobbik szoba a főnöké, a kisebbik az övé. De egy formán kopasz falu, kényelmetlen mind a kettő. Csak éppen a legszükségesebb butor volt benne, az is dísztelen egyszerű. Egy vaságy, mosdó-szekrény, íróasztal, székek s mint a butortat legosínosabb darabja, egy fláderos puhafa almárium.

Iszakra, a főnöke, a hűséges, nagy formátlan morlakamabb fogadta; halzsíros csizmában, darókabátban. A füléig széthuzta a

száját, s irtózatot, öblös parolát nyújtott. Ez volt az első üdvözlés. Utána mindjárt vitte a korcsmába vacsorálni. Majdnem szóltan ettek. Milo Marsa nem volt épp beszédes kedvében: a morlák meg különben se volt sok szavu ember. Étkezés után beletemetkezett a tegnapelőtti Pester Lloydba és ügyet sem vetett a gazdája fiára. Az nap szerencsére korán mezték aludni. Másnap jókor keltek.

Iszakra sebtén elmagyarázta a teendőket. — Megmutatta a könyveket, a levelezést, nagy fontoskodva. (A sok betűvetés, az, az nem kicsiség!) s elment megint az erdőre. Nehogy a kihordásnál lecsalják a fondorkodó horvátok, számítván a dongák egyszeri fuvarját a hajóig, akár háromszor is. Milo magára maradt egész nap. — Mert a munkája miatt ugyan nem kellett magát megerőltetni.

Az egész irodai teendő famunkások bérének az elszámolásától állott, meg a velejárolévlváltásból, ami a tolltól félt Iszkrának rémitő feladata volt.

Ugy látszott, az öreg Marsa nem akarja agyondolgoztatni a fiát, hanem inkább halálra untatni.

A számkivetett úgy járt-kelt, mintha a kincseit keresné. Előszedegette minden apróságát, minden vetilés ebülékét a tegnapiak. Az asszony-arozképét, azokat a leveleit, amelyeket még nem égetett el s egy diszkótésű Musset kötetet a Soirs-t. Mindennek megvolt a maga édes, pikáns históriája, a mi már múlt. Halott el van temetve, de hazajár kísértetni.

Iszakra úgy találta a szentimentális limlom között turkálva. Megint mentek étkezni, s megint folytatódott a tegnapi hallgatás.

Három nap telt el ebben a keserves egyhangúságban. A negyedikén kimentek fizetni az erdőbe, a kék ujasu, mindig kukorica liszten tengődött kráner had és a civakodó fuvarosok közé.

Kegyetlen hideg lett egyszerre, szeles esős östöt kődös nap. A morlák csak nevette a komisz időt, Milo kész beteg lett. Ezentul el sem kívánczolt a faluból. De az unalmat se bírta tovább.

— Unatkozom mondta egy este a jámbor Iszkrának.

— Unatkozik? Hát persze még nem volt sehol, mondta az együgyűen. No de sebah. Majd elmegyünk vasárnap a paphoz. Tanult ember és igen szivesen fog látni.

Vasárnap valósággal el is mentek a paphoz. A plébanos hallott a vén milliomosról eleget. Szőnyű nagy urnak tartotta s most nem találta helyét örmében, s hogy ime, egy ilyen nevezetes ember fia keresi föl az ő hajlékát. Egy milliomos fia, aki maga milliomos lesz meg. Nagy elragadtatásban ott tartotta őket usznával, összehozott egy feuer-partiet a tiszteletükre, végül pedig elmesélte az összes tehenei élettörténetét.

Milo Marsa dühösen jött haza. — Ezt itt ki nem állom tovább, kiabált megint tovább a főnökével, ahogy Iszkrát reendesen hívta. Hogy élhetnek itt emberek? Hogy nem pusztulnak el az unalom miatt? Szép helyre vitt engem maga, mondhatom. Mitféle embereket, mitféle barmok közé. Hisz azt se tudni ki butább, a pap-e, vagy a tanító, vagy a jegyző, postamester. Ezekkel szóba se lehet állni.

A nagy morlák tiltakozott, hogy ő erről nem tehet. Ha az ifju urnak unalmas itten, miért nem megy a városba, ha rá ér. Ott csak jobban lehet szórakozni, mint idekűnn. — Hát persze, hagyta helyben Milo oszilapultan s megfogadta a jó tanácsot.

Ezentul a szomszéd kis városkába járt be minden héten. Hanem egyre elégedetlenebbül jött haza. A kiosi pletykafészek, melyek évszámra elmaradnak divatra izlésre a haladó világtól, sehogysem elégithettek ki az igazí várost kereső, városi élethez szokott embert. Ujra Iszkrának panaszkodott, előtte zugolódott az apja zsarnoki szeszélyére, mely őt ide száműzte, a tisztességes emberek társaságától.

Iszakra megint türelemmel hallgatta. Az igénytelen fejébe ugyan nem fért az, hogy miképpen nem lehet ebben a jó, békességes faluban unalom nélkül megélni a feuer-játaszás és a három uri forma háztáj pletykáinak az élvezése mellett, de udvariasságból mégis megszólalt. Rahagyta, hogy agyonra kell itt magát az embernek unni, mert a sült parasz-tok közé csak nem mehet uri ember.

Milo Marsa két szeme felvillogott erre a szóra. Valami gyerekes dar és szállott beléje. Oda csapott s korosm fenyőasztalára,

csak úgy táncoltak tőle a poharak. Az öreg Marsa akaratos feje szóal most meg:

— Ki mondja, hogy nem mehetek? Elmegyek közéjük és meglátom micsoda élet az az övék. Ha az sem ér többet a ti unalmas számárságtoknál, ti botosinálta talmi urak, hát akkor minden egyes paraszt rászolgál, hogy úgy verjék agyon bunkóval, mint a rossz gebét.

S a szavának állt. Eljárt a parasz-tok közé. Ivott velük vasárnap s az asszonyaikkal enyelgett. Lider szerepet csinált magának a legények között. Es sokkal jobban érezte már magát a félre eső zugban, mint előbb. Nem panaszkodott többet Iszakra uramnak. Otthon a Musset kötetet belepte a por, az arozképek is mind jobban elkaldódtak a stíket takarító kezén. A levelek, a parfámös hangulatos ostobaságokkal tele firkált finom papir lapok, a szalon szerelmek diadalmas mementói, — egymás után vándoroltak a kályha tűzébe. Már csak azokat a leveleket becsülte meg, amelyek otthonról jöttek hugától. Tele voltak jó kívánsággal, jó tanácsosai és biztatással, hogy az öreg már nem haragszik. Meg van elégedve a fiával, mióta dolgozik, haza hívja nemsokára fészket rakni. Addig csak türjön. S hogy könnyebb legyen a türés, az ibolya papirosok között szerénykedve lapult meg egy-egy öreg bankó.

Milo Marsa nagyot nevetett ezeken az episztolákon. Azután megcsókolta az apró betűs sorokat s betette a Musset könyvébe: — „Aludj kis bolondom“.

(Vége következik.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzde.

— Gyenes Lajos özég jelentése. —

Budapest, augusztus 13.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv szintén igen gyenge volt s az irányzat meglanyhult. Elkelt 35000 métermázsa buza 2 1/2—5 krral alacsonyabb árakon.

H a t á r i d ő ü z l e t: Amerikából 1 1/2 ots lanyha árfolyamokat jelentettek, s miután nálunk teljesen kiderült, lanyhábban indult az üzlet buzában, s közepes forgalom mellett zárlatig nem is javult. Tengeri igen élénk kereslet mellett némileg megszilárdult.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Ószi buza, Tavasz buza, Buza május-juniusra, Tavasz tengeri, Ószi tengeri, Tavasz zab, Ószi zab, Tavasz rozs, Ószi rozs, Tavasz repoze.

E r t é k t ő z s d e: Csekély forgalom következtében némileg meglanyhult.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák államvasut, Lombard, Jelszlog hitelbank, Rima-Murányi, Villamosvasut.

S z e s z ü z l e t.

— Augusztus 13. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban ayers szesz 51 forint — krajczár, kocsinyber 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter 1/2 beleértve 35 frt fogyasztási adót. Szárított moslék 5 frt 20 kr. métermássáunként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

— Augusztus 12. —

Hizott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 47—48 krig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm súlyban) 48—49 krig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) 43—49 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felüli súlyban) 42—49 krig. Közép (páronként 220—280 kilogramm súlyban) — krig. Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) — krig. III. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogrammon felüli súlyban) — krig. Közép (páronként 220—260 kilogramm súlyban) — krig. Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) — krig. Sertés-létszám: 1896. évi augusztus hó 10-én volt készlet 5697 darab, 1896. évi augusztus hó 11-én felhajtott — darab, 1896. évi augusztus 11-én elszállított 1080 darab. 1896. évi augusztus hó 12-én

maradt készletben 4567 darab. A hizott sertés üzletirányzata: Változatlan.

Budapesti gabnatőzde.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 13. d. u. 5 óra.

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Buza bászági uj, Buza tiszavidéki, Buza pestvidéki, Buza fejrmegei, Buza báoskai, Rozs uj, elsőrendű, Rozs uj, másodrendű, Arpa takarmány, Arpa égetni való, Arpa sörfözdei, Zab, Tengeri bászági, Tengeri másnemű, Káposzta-repoze bászági, Köles, Buza március—április, Buza szeptember—október, Buza május—június, Rozs szeptember—október, Tengeri május—június, Tengeri július—augusztus, Tengeri októberre, Zab március—április, Zab szeptember—október, Káposzta-repoze augusztus—szeptember.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. augusztus 13.

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Magyar aranyjáradék 4%, Magyar koronajáradék 4%, Magyar arany 4 1/2%, Magyar ezüst 4 1/2%, Magyar keleti vasut 1878., Magyar földtehermentesítési kötvény, Magyar italmegváltási kötvény, Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény, Magyar nyeresemény-szolgálati kölcsön, Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön, Osztrák papírjárado, Osztrák járadék ezüst, Osztrák járadék arany, Koronajáradék, 1860-iki államsorajogya, Osztrák-magyar bankrészvény, Magyar hitelbank részvény, Osztrák hitelbank részvény, Osztrák-magyar államvasut, 20 frankos arany (N. poleond'or), Néme: birodalmi márka, London, Páris.

IDEGENEK NEVSORA.

— Augusztus 13. —

Szárnyas Kerék szálloda: Czirbus István utazó, Temesvár. Szűcs Sándor gyógyszerész, Beél. Heller Bernát utazó, Nagyvárad. Bogaánú Sándor pénzügyőri biztos, Nagyszalonta.

Vasúti szálloda: Teutschländer Agoston os. és kir. főhadnagy, Temesvár. Komény Ignác utazó, Budapest. Kemmethmüller Vilmos utazó, Nürnberg.

Arany Szarvas szálloda: Hejyi Ernő operanékes, Budapest. Geröffy Adolf impresszário, Budapest. Junga Ede színész, Budapest.

Feladó szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Vizvezeték berendezés.

Zellerin M.-féle gyárt részvénytársaság

ajánlja magát

vizvezeték, csatornázás, légszesz központi fűtés és szelöltetés berendezésére.

Műszaki iroda; minta raktár; és anyag telep;

Arad, Szabadságtér 10.

Költségvetések díjmentesen.

Megrendelések elfogadhatnak és legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Aradi közuti vaspálya- és téglagyár részvénytársaság.

Meghívás!

Az aradi közuti vaspálya- és téglagyár részvénytársaság

tisztelt részvényesei

a f. évi augusztus hó 30-án vasárnap d. u. 3 órakor

A társaság helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. Igazgató tanács javaslata a lóvasuti üzlet eladása tárgyában.
2. Igazgató tanács előterjesztése a vételár elosztása iránt.
3. Megválasztása a közgyűlés jegyzőkönyvét két hitelesítő tagnak.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, alapszabályaink 14 §-ának értelmében — felkéretnek, részvényeiket f. é. augusztus hó 28-ig estig a társaság pénztáránál letéteményezni.

Aradon, 1896. augusztus 13-án.

1095

Az igazgatóság.

Magy. kir. államvasutak.

35977/96. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1897. évben illetőleg 1899. év végéig a következő csoportokban sorozott anyagokból feimerülő tényeges szükségletnek szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet m. p:

I. Kő és földnemű anyagokra, nevezetesen Chamotte anyagfűstvezető csövek és tü álló téglák.

II. Lámpa és lámpás alkatrészekre fémből.

III. Fémmemű anyagokra, u. m. fehér réz és horgany bádóg, ólomcső, tiszta horgany, sárgarézt és vörösréz-huzal, hengerezett ólom, Phosphor és mangán réz, vörösréz szegecsek, sárgarézt, szövet stb.

IV. Restarting lövettyűkre. Taudloff és Friedman-féle.

V. Kidolgozott kisebb kocsi-alkatrészekre fémből.

VI. Aczél- és vasneműanyagokra, u. m. különleges igen kemény aczél, aczélbádóg, tál, fehér bádóg, bordázott és horganzott vasbádóg, kidolgozatban kovácsolt és vágott csavarház, vontvas- és gőzfűtési cső, vashuza fonat fűrészlapok, kötő és vashuzal, horgonyzott huza-kötő, lapos és sodrott szemű láncz, horganyzott sodrott kerítési aczél pánt, vashuzat peczek, szegek szegecsek és vashuzal-szövet.

VII. Alkatrészek öntött vasból, cső vízvezetékhez, gőzhenger, stb.

VIII. Alkatrészek a katonai és sebesült szállítási kocsik berendezésére.

IX. „Westinghouse” fékalkatrészek.

X. „Westinghouse” féle féktömítő bőrök, A kiírás tárgyát képező egyes cikkekkel előtűntető jegyzékek, melyek egyszersmind ajánlati mintakul szolgálnak, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módokzatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál és a magy. kir. államvasutak üzletvezetősejénél megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatóság anyag és leltárbeszerzési) A V. szakosztályánál Budapest Andrassy-ut 73. sz. II. em. 54. ajtó szám) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenként 50 kros magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi augusztus 29-ike déli 12 óráig a magy. királyi államvasutak

anyag- és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen kül címmel ládandó el:

„Ajánlat 35677/96 számhoz”.

Később benyújtott ajánlatot valamint olyanok, melyek nem pontosan a részletes módokzatok betartása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe.

Az igazgatóság.

Magy. kir. államv. üzletvezetőség Kolozsvárott

Pályázati hirdetmény

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének és kolozsvári osztálymérnökségének központjában egy-egy hivatal, illetve iroda-szolgái állás van üresedésben.

A hivatali szolgái állással évi 300 frt azaz háromszáz forint fizetés; az irodaszolgái állással pedig 250 frt évi fizetés és ezzel járó lakbér illetmény és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmazásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi ministeri igazolvánnyal bíró altisztek ezen állások betöltésénél elsőbbséggel bírván, felhívjuk azon kiszolgált altiszteket, kik az 1873. évi II. t. cikk értelmében jogosultsággal bírnak s pályázni óhajtanak, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyomódványukat, melyben vasuti szolgálatra képesítő. 35 évet meg nem haladó koron és egészséges ép testszervezeten kívül a magyar írás, olvasás és számolás elemeiben való jártasság, ugy szintén a magyar honpolgárság, kellőképp igazolandó, következő cím alatt: „A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének, általános I. osztály Kolozsvárt.” legkésőbb f. évi augusztus hó 25-ig terjesszék be, minthogy az ezen határnapon tui beérkezendő kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Megjegyzendő, hogy a polgári állásra jogosítandó igazolvánnyal ellátott azon altiszteket, kik a katonaságtól közvetlenül s a szolgálat folytonosságának megszakítása nélkül lépnek át a m. kir. államvasutak szolgálatába, véglegesítésük esetén s ha a vasuti szolgálatbelépésük 45 évüket még túl nem haladták, katonai szolgálaton töltött idejük — az alapszabályszerű utánfizetéseknek megfelelő havi részletekben eendő befizetése mellett — nyugdíjjogosult dejükbe be fog számítani.

Kolozsvár, 1896. július hó 25-én.

Az üzletvezetőség.

Khudy József

gyógyszertára a „Szűz Máriához”
Arad, Fő-ut.

Juno Pasta. Legjobb arcztisztító-pasta, teljesen higanymentes. Egy porcelán szelencze 95 kr.

Juno Poudér. Fémmentes hölgypor fehér, rózsza és crème színben. Egy pléh doboz 70 kr.

Juno szappan. Mint egyszerű mosdó szappan is igen ajánlatos, a Juno pasztával használva nélkülözhetetlen. Egy darab ára 35 kr.

Mária Thea. Mint házi gyógyszer kitűnő sikerrel alkalmaztatik minden meghülésből eredő hajkónál. Egy csomag ára 34 kr.

Ugyanezen gyógyszertárban orvosilag javalt mindennemű gyógyszer különlegeség beszerezhető.

Kapható Vojtek és Weisz uraknál is Andrassy-tér 547

715/1896. gazd. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Kis Ernő-utca csatornázása és Sina utca között fekvő uttest kikövezése iránt folyó évi augusztus hó 17-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánompénzületendő a kikiáltási ár 10% készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1896. évi augusztus hó 10-én tartott üléséből.

Kiadra:

Vannay,
aljegyző.

16081/1896.

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyminister úr 62730/1896. II. szám alatt kelt rendeletével közli azon módosítást, melylyel a közhasználatú törvényhatósági távbeszélő hálózatok létesítésének feltételeit megállapító 1893. évi 27457. szám alatt kiadott rendelet IV—15. és IV—16. pontjai menynyiben lettek megváltoztatva, vagyis hogy az egyes előfizetők a posta-hivataltól a lakásukig vezető előfizetői vonalat mily feltételek alatt építhetik, fenntarthatják, vagy átálakíthatják.

Ezen fenthivatolt rendelet jelen hirdetés száma alatt, Arad szab. kir. város levéltárában, az érdekeltek által, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Arad, 1896. évi július hó 25-én.

A városi tanács.

2008/1896. pm.

Hirdetmény.

Néhai Pály Jozsefné sz. Kishalmy Klementina emlékeztetere idb. Kishalmy Ferencz úr által tett alapítvány 4000 fnyi tőkéjének 200 ftoft tevő egy évi kamatai, mint kiházasítási vagy üzlet berendezési segély összeg a f. évi augusztus hó 19-én egy az aradi polgári jótékony nőegylet árvaházában nevelt kifogástalan erkölcsiségű szorgalmas árvának vagy egy oly egyének, ki szintén a nevezett árvaházban neveltetett, s mint nagykorú lép házasságra vagy kezd üzletet, — kifognak adatni.

Azok tehát, kik ezen segílyt elnyerni óhajtják s a megjelölt minősítéssel bírnak, fohivatnak, hogy kérvényüket hozzám 1896. évi augusztus hó 17-éig benyujtsák.

Aradon, 1896. évi július hó 26-án.

Salacz,

kir. tanácsos, polgármester